

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Науково-практичний журнал

5 (91) ' 2016

ISSN 2308-0361

УДК 347.(77+78)

ЗАСНОВНИК

*Науково-дослідний інститут
інтелектуальної власності
Національної академії
правових наук України*

Свідоцтво про державну реєстрацію
КВ № 10573 від 07.11.2005 р.

Рекомендовано до друку вченою
радою НДІ інтелектуальної
власності НАПрН України
(протокол № 10 від 04.10.2016 р.).

Редакція:

Орлюк О. П. — головний редактор,
Петренко С. А. — заступник головного
редактора,
Петренко І. І. — відповідальний
секретар,
Мацкевич О. О. — редактор,
Осипова А. О. — літературний
редактор.

Адреса редакції:

**03680, МСП, м. Київ-150,
вул. Казимира Малевича, 11,
корп. 4
Тел.: 228-21-37, 228-22-16
Тел./факс: 200-08-76
www.inprojournal.org
e-mail: intprop.ua@ukr.net,
letter@i.kiev.ua**

Надруковано з оригінал-макета
в ТОВ «НВП «Інтерсервіс»,
вул. Бориспільська, 9.
Свідоцтво: серія ДК № 3534
від 24.07.2009 р.

Здано до набору 12.10.2016 р. Підписано
до друку 31.10.2016 р. Формат 70x108/16.
Папір офсетний. Друк офсетний.
Наклад 300 примірників.

ЗМІСТ

Право інтелектуальної власності

Зайківський О., Оністрат О. Особливості
охорони інтелектуальної власності
при військово-технічному співробітництві5

Договірні відносини

Вахонєва Т. Елементи та порядок укладення
авторського договору 18

Захист прав

Троцька В. Запобігання та виявлення
плагіату у вищій освіті (за матеріалами
досліджень у ЄС та Україні) 29

Коваль І. Щодо правового статусу вищого суду
з питань інтелектуальної власності 39

Патентне право

Кашинцева О. Національна патентна
реформа у сфері охорони здоров'я:
основні напрями 45

Капіца Ю. Сертифікат додаткової охорони
лікарських засобів ЄС та продовження
строку чинності патенту на винахід
в Україні 49

Наукова рада журналу:

Довгерт А. С., чл.-кор. НАПрНУ, д. ю. н., проф.; Кузнецова Н. С., акад. НАПрНУ, д. ю. н., проф.; Майданик Р. А., акад. НАПрНУ, д. ю. н., проф.; Малишева Н. Р., д. ю. н., проф.; Патон Б. Є., през. НАНУ, д. т. н.; Петришин О. В., д. ю. н., професор, академік НАПрНУ, президент НАПрНУ; Притика Д. М., акад. НАПрНУ, д. ю. н.; Стефанчук Р. О., чл.-кор. НАПрНУ, д. ю. н.; Тацій В. Я., почесний през. НАПрНУ, д. ю. н., академік НАНУ; Шемшученко Ю. С., акад. НАНУ, акад. НАПрНУ, д. ю. н.; Маркевич Р., PhD hab. (Польща).

Редакційна колегія журналу:

Мироненко Н. М., д. ю. н., голова редакційної колегії;
Дорошенко О. Ф., к. ю. н., заступник голови редакційної колегії;
Андрощук Г. О., к. е. н.;
Атаманова Ю. Є., д. ю. н.; Бутнік-Сіверський О. Б., д. е. н.;
Васильєва В. А., д. ю. н.;
Галиця І. О., д. е. н.;
Гетманцев Д. О., д. ю. н.;
Дроб'язко В. С., к. філол. н.;
Захарченко Т. Г., заслужений юрист України; Канзафарова І. С., д. ю. н.; Комзюк Л. Т., к. ю. н.;
Копиленко О. Л., д. ю. н.;
Косак В. М., д. ю. н.; Крупчан О. Д., д. ю. н.; Москаленко В. С., заслужений юрист України;
Панов М. І., д. ю. н.; Пічкур О. В., пр. наук. співроб.; Сімсон О. Е., д. ю. н.; Солощук М. М., к. т. н.;
Теплюк М. О., д. ю. н.;
Тихий В. П., д. ю. н.;
Юрченко О. М., д. ю. н.

Іноземні члени редколегії:

Армаза-Армаза Е. Х., PhD (Іспанія); Невенгловскі А., д. права (Польща); Пеліова Я., PhD (Словаччина); Рамальхо А., PhD (Нідерланди); Телец І., JUDr. (Чехія); Цвікла Л., PhD hab. (Польща); Шакель Н., к. ю. н. (Білорусь).

Журнал засновано в лютому 2002 року, перейменовано у листопаді 2005 року, внесено до переліку фахових видань ВАК України з юридичних наук

Комерційна таємниця

Дмитренко В. Проблеми регулювання ноу-хау в правовій системі України 58

Авторське право

Штефан А. Пародія на музичний твір з текстом в порядку вільного використання творів 66

Погляд науковця

Калаур І. Договір у механізмі правового регулювання відносин з передання майна в користування 75

*Журнал внесено до бази даних
Index Copernicus Journals MasterList.
ICV Index 2014: 44.63*

ПАРОДІЯ НА МУЗИЧНИЙ ТВІР З ТЕКСТОМ В ПОРЯДКУ ВІЛЬНОГО ВИКОРИСТАННЯ ТВОРІВ*

Анна Штефан,

*в. о. завідувача відділу авторського права і суміжних
прав НДІ інтелектуальної власності НАПрН України,
кандидат юридичних наук*

Стаття присвячена визначенню особливостей створення пародії на основі музичного твору з текстом. Досліджено критерії, яким має відповідати переробка твору для визнання її пародією, проаналізовано відповідність створення пародії принципам вільного використання творів, встановлено особливості правової охорони та пародійної переробки музичних творів з текстом, зроблено висновки і пропозиції щодо правового регулювання створення пародій на музичні твори з текстом в режимі вільного використання творів.

Ключові слова: вільне використання творів, музичний твір з текстом, пародія, музична пародія, пародія на музичний твір з текстом

Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про авторське право і суміжні права» щодо використання об'єктів авторського права в пародіях, попури та карикатурах, реєстраційний номер № 3586 від 07.12.2015 р. (у подальшому — Законопроект), передбачає, зокрема, можливість створення пародії без дозволу автора первинного твору та виплати йому винагороди. Це питання в контексті створення музичних пародій є предметом дискусій у творчих колах, серед науковців, правознавців-практиків. Запропонована законодавча дефініція пародії не містить конкретизації щодо особливостей переробки музичних творів з текстом, що на практиці фактично може призводити до створення таких пародій, коли переробці піддається лише текст, а музика використовується у незмінному вигляді. У доктрині на сьогодні немає чітких та однозначних відповідей на питання, чи відповідає така переробка сутності пародії, чи

дотримуються при цьому принципи вільного використання творів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання обмеження майнових авторських прав в тій чи іншій мірі опрацьовувалися українськими науковцями, серед яких О. Германова, О. Заєць, І. Зайцева-Калаур, Л. Комзюк, В. Крижна, С. Савич, В. Троцька, проте створення пародій як один з випадків вільного використання творів у вітчизняній доктрині майже не висвітлюється. Щодо музичних пародій, в Україні у сфері культурології проведені дисертаційні дослідження О. Соломоної та І. Горбунової, правознавча ж наука поки що не має таких здобутків. У зарубіжних публікаціях музичні пародії активно обговорюються з 90-х років минулого століття, однак увага зарубіжних учених здебільшого зосереджена на аналізі матеріалів судової практики. Особливості правової охорони музичних творів з текстом до них та

* Стаття друкується в авторській редакції.

критерії творчої переробки цих творів, які є визначальними для визнання переробки саме пародією, на сьогодні не мають належного рівня теоретичних розробок.

Необхідно дослідити зміст такого явища як пародія; визначити, як співвідноситься створення пародії без дозволу автора первинного твору і без виплати йому винагороди з принципами вільного використання творів; встановити особливості музичного твору з текстом як об'єкта авторсько-правової охорони та проаналізувати, яка переробка музичного твору з текстом породжує створення пародії. Розгляд окреслених питань та формування висновків щодо них і є метою дослідження у цій статті.

У Законопроекті пародія визначена як аудіовізуальний, літературний, музичний або інший твір, який є творчою переробкою іншого правомірно оприлюдненого твору або його частини, за своїм змістом має очевидний комічний, сатиристичний характер, або спрямовується на висміювання певних подій або осіб. У цій дефініції розкриваються такі кваліфікуючі ознаки пародії:

1) наявність творчої переробки твору або його частини. Як зазначив свого часу Е. П. Гаврилов, під обробкою (переробкою) твору, яка породжує авторське право, слід розуміти ті випадки, коли особа, що здійснює переробку, вносить творчий внесок у створення обробки та водночас запозичує елементи первинного твору. Якщо не дотримується хоча б одна з цих умов, то переробки немає. Коли запозичуються елементи первинного твору, проте не робиться творчий внесок, наявна технічна робота, яка, можливо, є корисною, однак не породжує авторське право на об'єкт, що виник. Коли творчий внесок робиться без запозичення елементів первинного твору, має місце створення нового, самостійного твору [1, 63]. Творча переробка – один із проявів творчої діяльності, унікальної властивості людського мозку, в якій поєднуються несвідоме і свідоме. Ідея, підхід, сюжет, образ,

задум, будь-який інший компонент майбутнього твору з'являється на підсвідомому рівні як осяяння, а завдяки свідомості всі вони набувають конкретизації, розвитку та втілюються у творі. Творча переробка існуючого твору або його частини може бути визначена як результат творчої діяльності з перетворення, зміни чи доповнення існуючого твору (його частини), здійснених з використанням принаймні одного елемента цього твору. Наслідком здійснення творчої переробки є створення нового об'єкта, який має здатність до авторсько-правової охорони;

2) попереднє правомірне оприлюднення твору, що піддається переробці. Відповідно до ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» (у подальшому — Закон), оприлюдненням (розкриттям публіці) твору є здійснена за згодою автора чи іншого суб'єкта авторського права і/або суміжних прав дія, що вперше робить твір доступним для публіки шляхом опублікування, публічного виконання, публічного показу, публічної демонстрації, публічного сповіщення тощо. У випадку створення пародії шляхом переробки твору, який не був оприлюднений або оприлюднення якого відбулося без згоди автора, новий охоронюваний об'єкт не виникає, а використання такої пародії може визнаватися порушенням особистих немайнових та майнових прав автора первинного твору;

3) очевидний комічний, сатиристичний характер змісту пародії чи спрямованість на висміювання певних подій або осіб. Комічним є те, що викликає сміх, смішне [2, 248]; сатирою — художній прийом у творах літератури або мистецтва, заснований на різкому, дошкульному висміюванні пороків, хиб, негативних явищ дійсності [3, 61]. Висміювати певних подій або осіб — брати на сміх, виставляти кого-, щонебудь у смішному вигляді, глузувати, кешкувати з когось, чогось [4, 490]. Таким чином, пародія може мати веселий, жартівливий, гумористичний, са-

тиричний, в тому числі, заснований на іронії чи критиці, характер змісту та за своїм призначенням повинна викликати сміх. Відповідно, переробка твору, яка має будь-яку іншу спрямованість, до пародії не відноситься.

Однак чи допустима комічна або сатирична переробка, здійснена «проти» автора первинного твору? Запропонована у Законопроекті дефініція таких обмежень не містить, тому цілком імовірні випадки, коли пародія включатиме жарти про автора первинного твору чи висміюванню піддаватиметься сам твір. Критерієм допустимих меж при створенні будь-якої пародії можна, перш за все, вважати такі засади цивільного законодавства, як справедливість, добросовісність та розумність (п. 6 ч. 1 ст. 3 ЦК України). Вони, зокрема, визначають межі здійснення цивільних прав, міру належної поведінки учасників цивільних правовідносин. Виходячи з ч. 2 ст. 13 ЦК України, при здійсненні своїх прав особа зобов'язана утримуватися від дій, які могли б порушити права інших осіб. Критерієм допустимих меж при створенні пародії є також недопустимість перекручування, спотворення чи іншої зміни твору або будь-якого іншого посягання на твір, що може зашкодити честі і репутації автора, і право автора протидіяти таким змінам (п. 4 ч. 1 ст. 14 Закону). Зазначені законодавчі положення створюють для автора первинного твору можливість оскаржити в судовому порядку створення пародії, яка принижує, шкодить честі, гідності й репутації, порушує інші права.

Законопроект доповнює ч. 1 ст. 21 Закону новим пунктом 91, відповідно до якого без згоди автора чи іншої особи, яка має авторське право дозволяється використання правомірно оприлюднених літературних, художніх, музичних та інших творів для створення на їх основі іншого твору в жанрі літературної, музичної або іншої пародії, попури або карикатури, а також використання такої пародії, попури або карикатури.

Створення пародії за своєю сутністю відповідає юридичній природі похідного твору – твору, що є творчою переробкою іншого існуючого твору без завдання шкоди його охороні (ст. 1 Закону).

За загальним правилом, дозвіл чи заборона здійснювати переклад, адаптацію, аранжування чи будь-яку іншу зміну твору належать до виключних майнових авторських прав (п. 5, 6 ч. 3 ст. 15 Закону). Створення похідного твору повинно здійснюватися із дотриманням прав автора, твір якого зазнав переробки (п. 2 ч. 1 ст. 20 Закону): особистих немайнових прав (стосовно авторів охоронюваних творів та творів, що перейшли у суспільне надбання) та майнових прав (щодо авторів охоронюваних творів). Запропонована у Законопроекті законодавча новела фактично запроваджує новий виняток з цього правила, коли переробка охоронюваного твору відбувається без згоди автора чи іншої особи, яка має авторське право на первинний твір.

Як зазначається в наукових працях, часто особа, що має авторське право, оцінює можливість захистити себе від критики значно вище, ніж потенційний пародист спроможний заплатити за отримання дозволу на створення пародії [5, 220]. Норми, які дозволяють вільне використання творів для створення пародії, фактично забезпечують життєдіяльність цього жанру, а підхід, згідно з яким допускається створення пародії без необхідності отримання дозволу автора, сприйнятий у законодавстві багатьох країн світу. Зокрема, закон Бельгії про авторське право і суміжні права визначає, що після законного опублікування твору автор не повинен забороняти створення карикатур, пародій, стилізацій, при яких дотримується справедлива практика. Закон про авторське право Австралії встановлює, що не є порушенням переробка чи адаптація літературних, драматичних, музичних, художніх й аудіовізуальних творів, якщо метою такої переробки є створення пародії або сатири і якщо при цьому

дотримується критерій справедливості. Закон про авторське право Вірменії до випадків вільного використання творів відносить перетворення твору в пародію чи карикатуру, за умови, що така переробка не створює плутанину щодо первинного твору.

Запропонована у Законопроекті новела подібних уточнень не містить, тому необхідно проаналізувати, чи відповідає створення і подальше використання пародії принципам вільного використання творів, закріпленим у Бернській конвенції.

Відповідно до ч. 2 ст. 9 Бернської конвенції, за законодавством країн Союзу зберігається право дозволяти відтворення літературних і художніх творів у певних особливих випадках за умови, що таке відтворення не завдає шкоди нормальному використанню твору і не зачіпає будь-яким необґрунтованим способом законні інтереси автора. Наведене положення, добре відоме під назвою триступеневого тесту (*three-step test*), розкриває три основні вимоги, яким має задовольняти вільне використання творів:

1) обмеження вільного використання твору певними особливими випадками. Способи і межі вільного використання твору визначаються не довільно, не на розсуд заінтересованої особи, а передбачаються законом, де встановлюється чіткий перелік випадків, за яких таке використання є дозволеним і правомірним. З моменту відповідного нормативного закріплення можливість створення пародії без дозволу автора починає відноситися до особливих випадків, передбачених законом;

2) відсутність шкоди для нормальному використанню твору. Зазначена вимога традиційно пов'язується з економічною конкуренцією: як пояснює М. Сенфтлебен, конфлікт з нормальним використанням твору виникає тоді, коли автори позбавляються реальної чи потенційної можливості отримання типової винагороди, яка впливає з загальної комерціалізації творів певної

категорії [6, 194]. Використання твору суб'єктом авторського права та вільне використання твору третіми особами повинно здійснюватися різними способами, в різних площинах. Між автором чи іншою особою, яка має авторське право, та третіми особами не повинна виникати конкуренція щодо використання твору. В контексті аналізу дотримання цього принципу при створенні пародії слід згадати про її похідну природу: будучи творчою переробкою первинного твору, пародія стає самостійним об'єктом. Первинний твір і пародія починають існувати одночасно та незалежно один від одного, при використанні пародії використовується вже не первинний твір, а його переробка, що відповідає критерію відсутності шкоди для нормального використання твору;

3) відсутність ущемлення будь-яким необґрунтованим способом законних інтересів автора. Лише надзвичайно важливі суспільні інтереси можуть переважити над авторськими правами і зумовити потребу у такому вільному використанні твору, коли це завдаватиме шкоду інтересам автора. Однак за загальним правилом, вільне використання твору не повинно породжувати які-небудь перепони чи здійснювати інший негативний вплив на можливість реалізації прав на твір автором чи іншою особою, яка має авторське право. Стосовно дотримання цього принципу при вільному використанні твору для створення пародії слід знову звернутися до похідного характеру пародії, при появі якої первинний твір не припиняє свого існування. Як вірно відмічають дослідники, похідний твір не поглинає фактичну копію первинного твору [7, 650]. Близькість між первинним і похідним твором впливає з повторного використання елементів, які надали оригінальності первинному твору [8, 806], проте ці елементи піддаються творчій переробці, що має своїм наслідком появу нового об'єкта. Існування та використання пародії не припиняє авторські права на первинний твір, не стає

на заваді його використанню, не призводить до ущемлення інтересів автора первинного твору. Звичайно, не виключені випадки, коли пародія стає більш популярною та комерційно успішною, ніж первинний твір, однак такого роду конкуренція властива всім творам певного виду, не лише первинному і похідному від нього. Тому видається за можливе погодитися з думкою, що виняток, який дозволяє вільне створення пародій та сатири як таких, не вступає у конфлікт з нормальним використанням захищеного авторським правом матеріалу в розумінні триступеневого тесту [6, 195].

Переходячи до аналізу пародій, створених шляхом переробки музичного твору з текстом, слід виділити чотири можливі види переробки такого твору:

- а) переробка тексту з використанням не переробленої музики;
- б) створення нового тексту з використанням не переробленої музики;
- в) переробка музики з використанням не переробленого тексту;
- г) переробка і тексту, і музики.

Який же з наведених випадків відноситься до створення пародії, дозволеної Законопроектом в межах вільного використання творів? Відповідь на зазначене питання слід шукати в площині правової охорони музичного твору з текстом.

Особливістю цього твору є поєднання в одне ціле двох окремих, самостійних об'єктів: музичного і літературного творів. Вони взаємопов'язані та здійснюють вплив один на одного: односторонній, коли текст створюється для вже існуючої музики і навпаки, або взаємний, коли музика і текст створюються одночасно, паралельно. Попри очевидний зв'язок між музикою і текстом, створеними для спільного використання, вони є окремими об'єктами авторського права, мають різну форму вираження, з різними, не схожими елементами, на які у відповідності до ч. 3 ст. 8 Закону поширюється авторсько-правова охорона. До юридично значимих еле-

ментів форми вираження літературного твору відносяться мова, образна система, ідейно-емоційний зміст, художня форма [9, 69], епізоди, діалоги, не шаблонні (оригінальні) персонажі. У музичному творі основний елемент, що охороняється, це мелодія. Окрім розбіжностей в охоронюваних елементах форми вираження, неможливість визнання музичного твору з текстом єдиним цілісним твором можна обґрунтувати й іншими аргументами.

Музичний твір з текстом не відноситься до складених творів, сутністю яких є об'єднання різних об'єктів за певним принципом, підходом, задумом. Складені твори одержують правову охорону за умови, що вони є результатом творчої праці за добором, координацією або упорядкуванням змісту, однак при створенні музичного твору з текстом творча діяльність з підбору і розташування, що породжує авторське право на складений твір, не здійснюється. В силу спільного використання музичного і літературного творів жодна особа не стає суб'єктом авторського права на музичний твір з текстом як на збірник чи інший складений твір, його авторами залишаються композитор і поет або особа, яка виконала обидві авторські функції.

Коли музику створює одна особа, а текст — інша, ця діяльність не породжує співавторства між композитором та поетом, оскільки кожен з них створює окремий об'єкт, а не один і той же твір. На відміну від творів, створених у співавторстві, строки правової охорони музики і тексту не залежать один від одного і за винятком випадків, коли смерть композитора і поета матиме місце в одному і тому ж році, строки правової охорони цих творів закінчуються у різні роки. Якщо якась особа бажає використати охоронювану музику, для цього потрібен дозвіл композитора чи іншої особи, яка має авторське право на музичний твір, однак не потрібна згода поета. І навпаки, використання тексту не потребує узгодження з композито-

ром, а дозвіл на таке використання може дати автор літературного твору чи інша особа, яка має авторське право на текст.

В силу того, що музичний і літературний твори є окремими об'єктами авторського права, створення пародії на основі музичного твору з текстом в порядку вільного використання твору матиме місце лише тоді, коли переробці буде піддано і музику, і текст твору.

Якщо переробляється текст, а музика використовується в незмінному вигляді, пародія виникає лише щодо переробленого літературного твору, а використання музики потребує згоди автора чи іншої особи, яка має авторське право. Творча переробка тексту призводить до появи нового об'єкта, однак відсутність переробки музичного твору не породжує новий об'єкт, не співвідноситься з категорією пародії, не підпадає під розглядуваний випадок вільного використання творів і не дає особі, яка здійснила переробку літературного твору, право автоматично, без дозволу автора, використовувати музику спільно з переробленим текстом. Ця ж теза справедлива на випадок переробки лише музики з використанням первинного тексту.

Коли особа створює новий текст до існуючої музики і не здійснює переробку музики, об'єкт, що виникає, не відноситься до пародії взагалі. При створенні нового тексту не запозичуються елементи первинного твору, що є характерною ознакою переробки, тому виникає не пародія на літературний твір, а новий самостійний об'єкт. Використання первинної музики з новим текстом виходить за межі допустимих видів використання творів і потребує дозволу особи, яка має авторське право на музичний твір.

Гумористичний чи комічний ефект може досягатися також за рахунок поєднання тексту однієї пісні з музикою іншої пісні, коли зазначені твори не переробляються, однак при спільному використанні викликають сміх та веселощі. В розумінні авторсько-правового ре-

гулювання такий випадок не відноситься до створення пародії, оскільки переробка літературного і музичного творів не здійснюється, а відтак, підстав для їх вільного використання немає.

Отже, пародія на музичний твір з текстом — це творча переробка, за якої і музичний, і літературний твори або їх частини набувають очевидного комічного, сатиристичного характеру або стають спрямованими на висміювання певних подій чи осіб. Пародійну переробку літературного твору уявити нескладно, в той час як надання музиці комічних рис є непростим завданням. Якщо проаналізувати досвід використання музичних творів з текстом у розважальних шоу і програмах, можна побачити, що у багатьох випадках пародійний ефект досягається за рахунок переробки лише тексту, а музика або залишається у незмінному вигляді, або створюється нове її аранжування (для виконання іншим складом інструментів чи іншими голосами), при якому може відбуватися як ускладнення, так і спрощення музичної фактури, однак комічний характер музичному твору не надається. Проте якщо пародія має місце лише щодо тексту, заінтересована особа при виконанні чи іншому використанні літературної пародії не має права використовувати охоронювану музику без дозволу суб'єкта авторського права на музичний твір, в тому числі, не має права створювати нове аранжування не комічного характеру.

Сенс віднесення створення пародій, карикатур і попури до випадків вільного використання творів є саме в тому, щоб звільнити пародиста від необхідності узгоджувати здійснення переробки первинного твору з його автором. З іншої сторони, встановлення сприятливого режиму для розвитку жанрів пародії та сатири не повинно призводити до порушення прав автора твору, який у незмінному вигляді чи зі змінами не комічного характеру використовується разом з пародією. Тому запропоноване у Законопроекті правило щодо створен-

ня пародій в рамках вільного використання творів повинно бути уточнене. На мою думку, зазначений виняток слід помістити не у ч. 1 ст. 21 Закону, а врегулювати окремою нормою, в якій для пародій на музичний твір з текстом передбачити можливість використання музики (тексту) у первинному вигляді разом з переробленим текстом (музикою) без дозволу автора первинного твору, але з виплатою йому винагороди. В цілях пародії доречно також дозволити пародисту створити нове аранжування музичного твору, яке не матиме комічного характеру, та використовувати таке аранжування виключно разом з літературною пародією на текст до первинного музичного твору без згоди автора музичного твору, але з виплатою йому винагороди.

Висновки.

Вільне використання творів для створення пародії, карикатури, попури є тим правовим компромісом, який забезпечує життєдіяльність зазначених жан-

рів. В силу особливостей правової природи музичного твору з текстом, пародія на такий твір відповідає принципам вільного використання творів лише тоді, коли творчій переробці піддаються і музика, і текст, при цьому і музичний, і літературний твори повинні набути очевидних комічних чи сатиричних рис. Однак передбачена у Законопроекті дефініція не уточнює особливостей переробки в пародію музичних творів з текстом, що на практиці може призводити до численних випадків, коли пародія на текст використовуватиметься з музикою, яка не зазнала переробки комічного характеру. Функціонування сприятливого режиму для розвитку пародії і сатири не повинно призводити до порушення прав авторів первинних творів, тому законодавче регулювання створення пародій має бути більш чітким, ніж запропоновано у Законопроекті. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Гаврилов Э. П. Авторское право на переделки и составные произведения // *Известия высших учебных заведений. Правоведение*. — 1986. — № 6. — С. 62–67.
 2. *Словник української мови. В 11 т. Т. 4.* // І. К. Білодід, А. А. Бурячок та інші. — К.: Наукова думка, 1973. — 840 с.
 3. *Словник української мови. В 11 т. Т. 9.* // І. К. Білодід, А. А. Бурячок та інші. — К.: Наукова думка, 1978. — 916 с.
 4. *Словник української мови. В 11 т. Т. 1.* // І. К. Білодід, А. А. Бурячок та інші. — К.: Наукова думка, 1971. — 780 с.
 5. Suzor N. *Where the bloody hell does parody fit in Australian copyright law?* // *Media and Arts Law Review*. — 2008. — Vol. 13. — P. 218–248.
 6. Senftleben M. *Copyright, Limitations and the Three-step Test: an Analysis of the Three-Step Test in International and EC Copyright Law*. — *The Hague: Kluwer Law International*, 2004. — P. 194. 340 p.
 7. Cohen A. *When Does a Work Infringe the Derivative Works Right of a Copyright Owner?* // *Cardozo Arts & Entertainment*. — 1999. — Vol. 17. — P. 623–658.
 8. Gervais D. *The Derivative Right, or Why Copyright Law Protects Foxes Better than Hedgehogs* // *Vanderbilt Journal of Entertainment and Technology Law*. — 2013. — Vol. 15:4. — P. 785–855.
 9. Ионас В. Я. *Критерий творчества в авторском праве и судебной практике* / В. Я. Ионас. — М.: Юридическая литература, 1963. — 138 с.
- 1 Havrylov E. P. *Avtorskoe pravo na peredelki i sostavnye proizvedeniya [in]: Izvestia vysshikh uchebnykh zavedenij. Pravovedenie, 1986, № 6, S. 62–67.*

2. *Slovník ukraïnskoï movy. V 11 t. T. 4., I. K. Bilodid, A. A. Buriachok ta inshi, K.: Naukova dumka, 1973. – 840 s.*
3. *Slovník ukraïnskoï movy. V 11 t. T. 9., I. K. Bilodid, A. A. Buriachok ta inshi, K.: Naukova dumka, 1978. – 916 s.*
4. *Slovník ukraïnskoï movy. V 11 t. T. 1., I. K. Bilodid, A. A. Buriachok ta inshi, K.: Naukova dumka, 1971. – 780 s.*
9. *Jonas V. Ya. Kryteryi tvorchestva v avtorskom prave y sudebnoi praktyke / V. Ya. Ionas. – M.: Yurydycheskaia lyteratura, 1963. – 138 s.*

Надійшла до редакції 03.10.2016 р.

А. Штефан. Пародия на музыкальное произведение с текстом в порядке свободного использования произведений. Стаття посвящена определению особенностей создания пародии на основе музыкального произведения с текстом. Исследованы критерии, которым должна соответствовать переработка произведения для признания её пародией, проанализировано соответствие создания пародии принципам свободного использования произведения, установлены особенности правовой охраны и пародийной переработки музыкальных произведений с текстом, сделаны выводы и предложения относительно правового регулирования создания пародий на музыкальные произведения с текстом в режиме свободного использования произведений.

Ключевые слова: свободное использование произведений, музыкальное произведение с текстом, пародия, музыкальная пародия, пародия на музыкальное произведение с текстом

A. Shtefan. Parody of the Musical Work with Lyrics in the Order of Copyright Limitations. TParody is an audiovisual, literary, musical or other work that is the result of the creative processing of another lawfully published work or a part, when its content has obvious comic, satire character or it is directed to the ridicule of some events or people.

The criterion of limits of creating any parody is the following principles of civil law, like fairness, reasonableness and good faith (point 6 of part 1 of Art. 3 of Civil Code of Ukraine). According to part 2 of Art. 13 of Civil Code of Ukraine, in the exercise of their rights person are obliged to refrain from acts that could violate the rights of others. The criterion of limits of creating any parody is also the unacceptability of distortion, disfigurement or other change of work or any other encroachment that may harm the honor and reputation of the author, and the author's right to oppose such changes (point 4 of part 1 of Art. 14 of Act on Copyright and Neighbor Rights of Ukraine).

Creating of a parody responds to the legal nature of the derivative work. As it noted in doctrine, in most cases the copyright owner is likely to value the ability to insulate themselves from criticism much more than the potential parodist can afford to pay in license fees. The rules that allow the free use of works to create a parody actually provide the living of this genre so the limitation of copyright for such purpose is clear. I share the expressed opinion that the exemption of criticism and parody as such does not conflict with a normal exploitation with copyrighted material in the sense of the three-step test.

The specificity of the musical work with lyrics is in the combination of two separate, independent objects – musical and literary works – into one. They are interconnected and influencing of each other: one-sided impact when the lyrics are creating for an existing music or vice versa, or mutual, when the music and lyrics are created simultaneously, in parallel. Despite the obvious connection between music and lyrics, they are separate copyrighted objects which have different forms of expression, with different legally significant elements of the form of expression. That is why the parody of the musical work with lyrics occurs only after the creative remaking of music and lyrics both.

If we analyze the experience of using of musical works with lyrics in entertainment shows and programs, we can see that in many cases the parody effect is achieved by processing of lyrics only. And the music remains unchanged or with its new arrangements

which can occur as a complication or simplify of the musical texture, however the comic character musical work is not provided. Such using of the musical work with lyrics transformed to a parody does not response to principles of the three-step test. So such using of musical work requires the permission of its author. But the sense of creating parodies, caricatures and potpourri in cases of copyright limitations is to release the parodist of the need to coordinate the processing of primary work to its author.

In my opinion, the legal regulation of creating of parodies need to consist the right of a parodist to use primary musical work (without remaking or to create the new arrangement) with the parody that is made on the base of lyrics of such musical work without the permission of the musical work's author but with paying him royalties.

Key-words: free use of work, musical work with a text, parody, musical parody, parody to a musical work with a text

НДІ інтелектуальної власності НАПрН України ОГОЛОШУЄ

прийом до аспірантури на 2016/2017 навчальний рік з відривом та без відриву від виробництва за науковою спеціальністю: 081 — Право

До аспірантури приймаються особи, які мають повну вищу освіту за освітньо-кваліфікаційним рівнем магістра або спеціаліста. Підготовка в аспірантурі Інституту здійснюється за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб (на умовах контракту).

Вступники в аспірантуру складають конкурсні іспити зі спеціальності, філософії та іноземної мови (англійська)*. Вступники, які на час вступу до аспірантури склали всі або декілька кандидатських іспитів, звільняються від відповідних вступних іспитів до аспірантури, їм зараховуються оцінки кандидатських іспитів.

Термін навчання в аспірантурі — 4 роки.

Прийом документів до аспірантури відбувається з 01.12 по 09.12.2016 р.

Вступні іспити проводяться з 13.12 по 20.12.2016 р.

Вступники до аспірантури подають на ім'я директора Інституту такі документи:

- 1) заяву (зразок заяви);
- 2) особовий листок з обліку кадрів (бланк особового листка);
- 3) копію паспорта;
- 4) копію довідки про присвоєння ідентифікаційного коду;
- 5) копію диплома про закінчення вищого навчального закладу із зазначенням одержаної кваліфікації спеціаліста або магістра з додатком (особи, які здобули відповідну освіту за кордоном, — копію нострифікованого диплома);
- 6) медичну довідку про стан здоров'я за формою № 086-у;
- 7) список опублікованих наукових праць і винаходів. Аспіранти, які не мають опублікованих наукових праць і винаходів, подають наукові доповіді (реферати) з обраної ними наукової спеціальності;
- 8) посвідчення про складання кандидатських іспитів (за наявності складених кандидатських іспитів).
- 9) сертифікат міжнародного зразка з іноземної мови (за наявності).
- 10) 2 фотокартки 3x4.

Паспорт та диплом про вищу освіту подаються вступником особисто.

Документи подаються у швидкозшивачі.

Документи про прийом до аспірантури подаються за адресою:

03680, МСП, м. Київ-150, вул. Казимира Малевича (Боженка), 11, кімн. 1302.

Контактна особа: Ленго Юлія Євгенівна (тел./факс (044) 200-08-76, тел. (044) 228-21-38, e-mail: Julia.Lengo@gmail.com)

* Згідно з чинним законодавством України вступний конкурс може бути визнаний таким, що не відбувся.